

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
SHUMEN

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”

ФАКУЛТЕТ ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

СПЕЦИАЛНОСТ ТЕОЛОГИЯ

Утвърждавам:

Декан:.....

КОМПЛЕКТ НА СТУДЕНТА

ДИСЦИПЛИНА: ПРАВОСЛАВНА ДУХОВНОСТ

ШУМЕН
2012

К О Н С П Е К Т

за изпит по ПРАВОСЛАВНА ДУХОВНОСТ

за специалност “ «Теология»,
редовно обучение

1. **Въведение:** Понятие за духовност; Извори – Священото Писание, светоотеческата литература, традицията на Църквата, опитът на светците; Цел на християнската духовност.
2. **Христологичен характер на духовността:** Вярa в Исус Христос и почит към Него; Духовността в “Проповедта на планината” (Мт 5:1-7:29; Лк 6:20-49); Следване на Исус Христос
3. **Духовността според св. ап. Павел**
4. **Образци на светоотеческа духовност**
5. **Основни елементи на отношението Бог-човек**
6. **Характер на живота по божествен образец** (Божия благодат, християнска свобода, Благодат и свобода)
7. **Белези на духовния живот**
 - а) Прояви на Божията милост към човека:
 - Призоваване на човека
 - Християнски дарове
 - б) Прояви на Божията воля:
 - Божии заповеди
 - Нравствен ред
8. **Святост в Църквата.** Пътят на светостта. Особености на българската святост
9. **Молитвен живот**
 - а) Молитва: Молитвата в Стария и Новия Завет,
 - б) Видове молитви
10. **Християнско съвършенство**
 - а) Православна аскеза:
 - Работа със себе си
 - Духовна борба
 - Побеждаване на стария човек у себе си
 - Готовност за среща с Бога
 - б) Съзерцание:
 - Същност на съзерцанието, обект
 - Степени, екстаз, преобразяване, святост.
11. **Съвременни предизвикателства към православната духовност**

II. Литература:

а) препоръчителна:

1. **Влахос. архим.** Православната духовност. В. Търново, 2005.
2. **Йорданова, Г.** Измерения на вярата (богословско-философски паралели). Шумен, 2011.
3. **Йорданова, Г.** Вярa и знание (Съвременни предизвикателства). Шумен, 2012.
4. **Киров, Димитър.** Трите аспекта на етиката. 1. Антропология. С., 2001.
5. **Киров, Димитър.** Човекът е съработник на Бога. Годишник на Софийския университет “Св. Климент Охридски”, Богословски факултет, т. I, 1993.
6. **Киров, Димитър.** Измеренията на човека, С., 2005

7. **Тутеков, Св.** Богословието на харизмите у св. Василий Велики// Личност, общност, другост (Студии по християнска антропология и етика), Велико Търново, 2009 (стр. 127-153), ISBN 978-954-92106-6-8.
8. **Тутеков, Св.** Православното подвижничество и етосът на другостта // Личност, общност, другост (Студии по християнска антропология и етика), Велико Търново, 2009 (стр. 325-345), ISBN 978-954-92106-6-8.
9. **Тутеков, Св.** Добродетелта заради истината (*Богословски и антропологични основи на аретологията*), Велико Търново, 2009 (440 стр.), ISBN 978-954-92106-7-5
10. **Тутеков, Св.** Еклисиологични дилеми в мисълта на Ориген// Саборност, Пожаревац, 2009 (стр. 105-127), ISSN 1450-9148
11. **Тутеков, Св.** Търсенето на „другия“: богословският отговор на едно постмодерно предизвикателство// Православие и постмодернизъм (сборник от международна научна конференция „Православната църква и очакванията на съвременното общество“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, 6-10 XI. 2006 г.), С., 2010 (стр. 239-263), ISBN: 978-954-9700-90-9
12. **Тутеков, Св.** Богословието на харизмите в мисълта на св. Василий Велики// *Црквене студии*, бр. 7, Ниш, 2010 (стр.109-126), ISSN 1820-2446

б) допълнителна:

1. **Панчовски, Иван.** Психология на религията. С., 1943.
2. **Панчовски, Иван.** Обезценява ли християнството тукашния свят и живот. Годишник на Духовната академия, т. IV, С., 1955; Божи промисъл и нравствена свобода. ГДА, т. V, С., 1956; Въведение в нравственото богословие. С., 1956;
3. **Панчовски, Иван.** Методология на нравственото богословие, С., 1962;
4. **Пашев, Ганчо.** Идеята за спасението и нейната нравствена страна. Годишник на Софийския университет, Богословски факултет, т. VIII, 1930/1931г.
5. **Пашев, Ганчо.** Религия и нравственост. ч. I, С., 1934; Нравствено богословие, т. I, С., 1939;
6. **Сливенски митрополит Йоаникий.** Наставления за духовен живот. С., 1958;
7. **Митрополитъ Антоний.** Нравственыя идеи важнейших християнских православных догматов, 1966;
8. **Вейс, Ф. Р.** Нравственны основы жизни. т. I. С.-Петербург, 1881;
9. **Гильти, К.** Воспитание души, воли и характера. С.-Петербург, 1999;
10. **Дукофф, П.** Мистическая молитва по Дионисию. С.-Петербург, 1996;
11. **Йоан, Я.** Жизнь православного христианина и борьба с грехом по учению святых отцов и современных богословов в контексте основных добродетелей и семи смертных грехов, К., 2000;
12. **Макогон, В.** Балгодать Божия в подвиге покаяния. К., 2000;
13. **Нойманн, Е.** Глубинная психология и новая етика. Человек мистический. М., 1999;
14. **Олесницкий, М.** Из системы христианского нравоучения. Киев, 1896;
15. **Спекторски, Е. В.** Хришчанска етика. Врначка Бана, 1992;
16. Начертание христианского нравоучения. М., 1895;
17. **Епископ Теофан.** Путь ко спасению (краткий очерк аскетики). М., 1908;
18. **Терещук, А.** Категория “страха Божия” в составе нравственного богословия. К., 1997;
19. **Янышев, И. Л.** Православно-христианское учение о нравственности. С.-Петербург, 1906;

www.pravoslavie.bg

III. Форми на самостоятелна работа

1. Студентите разработват реферат по предварително зададена тема от учебната програма.

IV. Семестриален контрол на:

1. Присъствието на лекционни занятия.
- 2.. Реферат по предварително зададена тема.

Критерии за оценяване на ИРС

Реферат:

- **Първо равнище** (0-10 т.) – обща представа по дадената тема, наличие на съществени пропуски, неусвоени специфични термини, беден език – **Среден (3)**;
- **Второ равнище** (11-20 т.) – описателно извеждане на темата, допускане на неточности в използваните термини, сравнително добра езикова култура – **Добър (4)**;
- **Трето равнище** (21-30 т.) – продуктивно извеждане на темата, анализ на материала, адекватност на използваните термини; добра езикова култура – **Мн. добър (5)**;
- **Четвърто равнище** (31-40 т.) – извеждане на темата с разбиране на представения материал, умение да се открият основните моменти, точност и богата езикова култура – **Отличен (6)**.

Условия за допускане до изпитна процедура:

1. Посещаемост на лекциите (минимум 40% от часовете).
2. Изпълнение на формите на самостоятелна работа.

VI. Изпитна процедура. Схема/елементи, процедура на изпита, критерии за оценяване знанията и уменията на студентите, присъждане на кредити

Изпитна процедура: Основен елемент на изпитната процедура по дисциплината Православна духовност е писмена разработка на два въпроса от конспекта определени чрез теглене на изпитен билет или тест.

VII. Критериите за оценяването на знанията, уменията и компетентностите на студентите, на оформяне на изпитната оценка, на присъждане на кредити включват:

- Първо ниво –отсъствие на основни моменти от темата; неусвоен понятиен апарат, беден език – Среден /3/;
- Второ ниво - репродуктивно-описателно извеждане на темата; допускане на неточности в използваните понятия, добра езикова култура – Добър /4/.
- Трето ниво – продуктивно-нестандартно извеждане на темата; използване на литературни данни и извеждане на своя теза; адекватност на използваните понятия; добра езикова култура – Мн. добър /5/.
- Четвърто ниво – творческо, самостоятелно, логично извеждане на темата, обосноваване и интерпретация на литературата; изявено отношение и позиции към темата; точност и богата езикова култура – Отличен /6/.

Оценяване: Важно е нивото на познаване на изследванията по проблема и тяхното аналитично осмисляне. Крайната оценка се оформя като средноаритметична величина от оценката, получена изпита и оценката от самостоятелната работа през семестъра в съотношение 70 към 30 в полза на изпита.

Оформянето на крайната оценка по описания начин не важи в случай, че студентът е получил оценка Слаб (2) на изпита.

Въз основа на успешно положен изпит и текущ контрол на студента се присъжда 1 кредит.

VIII. Принципи на формиране на оценката

Обективното формиране на оценката се основава на следните функции на оценката:

- **диагностична** – показва както колко успешна е работата на студента при овладяване на материята по дисциплината по време на курса на обучение, така и устойчивостта на знанията по теоретичните постановки

- **мотивационна** – студентът се стимулира за по-нататъшно овладяване на общообразователни компетентности;
- **прогностична** – въз основа на оценката може да се прогнозира развитието на студента в областта на хуманитаристиката, вкл. включване в магистърски и докторантски програми.

Комплектът е подготвен от гл. ас. д-р Галя Йорданова.